

מראי מקומות - יומא

ו.

האחרים הלביש אותם משה, אבל המכנסים, שהם לכסות את בשר הערוה, לבשו אותם בעצמם בהצנע.

ד. מביתו למה פירש

פירש רש"י, למה פורש מאשתו והרי היא יכולה לבוא איתו ללשכה, שהרי לשכת פרהדרין לא היתה קדושה. והקשו התוספות, שהרי קדושת הר הבית היתה שם, והר הבית דינו כמחנה לוייה שאין בעל קרי נכנס לשם, ואם כן איך תבוא אשתו עימו. ותירץ המרומי שדה, שאפילו שאסור לבעל קרי להיכנס למחנה לוייה, למי שנמצא בפנים אין איסור להטמאות בטומאת קרי, ואפילו שהוא בפנים, וראיה מהגמרא בשבועות (ד:) שדנה לענין טמא הנכנס לעזרה, ומביאה מקור לחייב את מי שנטמא בתוך העזרה, ואם כן על מחנה לוייה שאין מקור אולי אין איסור להטמאות שם. והביא ראיות לדחות את דבריו, שלעולם גם למי שנטמא בפנים יש חיוב לצאת [וראה עוד במנחת חינוך (שס"ג י"ח) כתב כעין זה שיש אופנים שמי שנטמא בפנים דינו קל מהנכנס בטומאה].

[ולפי דבריו, אפשר ליישב את שאלת המשך חכמה, איך שמשו הלויים במדבר, והרי הם היו תמיד בתוך מחנה לוייה שאסור לבעל קרי להיכנס לשם, והוא תירץ שהיו שני חלקים במחנה לוייה. ולפי דברי המרומי שדה אפשר לתרץ, שמי שנמצא בפנים עליו אין איסור להטמאות וכל האיסור הוא להיכנס בטומאה].

והתוספות פירשו, שהשאלה היא שיפרישו אותו למחילות שמתחת הר הבית ששם לא היתה קדושה.

והתוספות רי"ד פירש, שמהלשון 'מביתו' משמע שחוץ מהפרישה ללשכת פרהדרין הוא גם פורש מאשתו, כלומר שאין אשתו מותרת לבוא עימו ללשכה לשרת אותו, והשאלה היא, שאפילו אם חוששים שמא יבא עליה באחת מהמחילות שלא התקדשו, עדיין הוא יכול לטבול ולהיטהר בערב ולחזור ללשכה, ואם כן מדוע פורש מאשתו.

והפני יהושע פירש, שתבוא אשתו עמו לא לתשמיש, אלא לתוספת קדושה, שעל ידי זה לא יבוא להרהר באשה אחרת, ותירצה הגמרא שאפילו ביחוד הוא אסור שמא יבא עליה ותמצא ספק נדה וכו'. והוסיף שאפשר לפרש כך גם את דברי רש"י [ולכאורה קשה שברש"י משמע, שאם אשתו שם הוקשה לו שהרי הלשכה קדושה, ולדבריו אין באשתו יותר קושי מאשר הכהן גדול עצמו].

והתוספות ישנים פירש, מדוע אינו יכול ללכת לביתו אחר תמיד של בין הערבים לשמש עם אשתו, והוכיח שגם פרישת המלואים לא היתה כל שבעה ממש, שהרי משה פירק את המשכן בכל יום. ומבואר בדבריו שהיה מותר לכהן גדול

המשך בעמוד הבא

א. אבנטו של כהן גדול זהו אבנטו של כהן הדיוט

כתב הרמב"ם (כלי המקדש פ"ח ה"א), שכל הבגדים של כהן הדיוט היו עשויים מפשתן והאבנט לבדו היו רקום בצמה, וכמאן דאמר אבנטו של כהן גדול זהו אבנטו של כהן הדיוט, ויוצא אם כן שהאבנט היה עשוי מכלאים.

ושיטת הרמב"ם (שם ה"א, כלאים פ"י הל"ב) שההיתר ללבוש כלאים נאמר רק בשעת עבודה, ושלא בשעת עבודה אסור ללבוש את האבנט, ואם לבש חייב מלקות. ושיטת הראב"ד שגם שלא בשעת עבודה הכהנים מותרים ללבוש את האבנט ואפילו שהוא כלאים.

וכתב הגר"ח (על הש"ס סי' ס') שבפשטות נחלקו האם דין העבודה מתיר את האיסור, או שדין הלבישה הוא זה שמתיר את האיסור, וכתב לפרש באופן נוסף, שכולם מסכימים שדין הלבישה הוא זה שמתיר את האיסור, ונחלקו האם לבישה שלא בשעת עבודה יש לה דין לבישה, או שרק כשעובדים יש לזה דין לבישה, ששיטת הרמב"ם שרק בשעת עבודה יש לזה דין לבישה ושלא בשעת עבודה אין על זה שם לבישת בגדי כהונה, ולראב"ד גם שלא בשעת עבודה זה נחשב כדין לבישת בגדים, ולפי זה מיושבת שיטת הראב"ד שההיתר הוא דווקא במקדש, כי חוץ למקדש גם הוא מסכים שאין על זה דין של לבישת בגדים.

ב. לא צריכא דאקדים

פירש רש"י, שלא היה בבת אחת ממש אלא בזה אחר זה, והפירוש שאהרן ובניו בבת אחת הוא, שלא הפסיק בינתיים בבגדים אחרים, והסדר היה כך, משה הלביש את אהרן את כל הבגדים, ואז הלביש את בניו מכנסים כתונת ומצנפת, ואז חגר את אהרן, ולאחר מכן את בניו. והקשה הריטב"א, שלא יתכן שאהרן ילביש את בגדי הכהונה הגדולה לפני שהוא לבש את בגדי הכהן הדיוט. עוד הקשה רא"מ הורוויץ, שאי אפשר לחגור את האבנט לאחר שלבש את המעיל וחגר עליו את חשב האפוד. והריטב"א פירש את הסדר כך, שקודם הלביש לאהרן שאר בגדיו מלבד האבנט, ואז הלביש את בניו, ואז חגר לאהרן את האבנט, ואחר כך לבניו, ואחר כך הלביש את אהרן בבגדי כהונה גדולה.

ג. לא צריכא דאקדים

פירש רש"י, הלביש לאהרן כל בגדיו, ולא חגר אותו אבנט, ואחר כך הלביש את בניו מכנסים וכו'. ומבואר בדברי רש"י שמשו הלביש אותם גם במכנסים. ושלא כדברי הרמב"ן על התורה (שמות כ"ט ט'), שכתב, שהסיבה שהתורה כתבה את המכנסים בנפרד משאר הבגדים, בגלל שרק את הבגדים

מראי מקומות - יומא

ו. (המשך)

שימי מחדש שזה חיוב מן הדין, והסיבה שקראו לזה שבעה ולא שמונה בגלל שזה מקצת מהיום לא החשיבו את זה. והשפת אמת (ב.) דן שאם לומדים ממלואים, אם כן כמו שבמלואים הפרישה התחילה בבוקר של היום הראשון, גם כאן הפרישה תתחיל רק מהבוקר של היום הראשון, ולפי זה מיושבת שאלת ההערות הגרי"ש, שבאמת נחלקו מתי מתחילה הפרישה.

ז. טומאתן בהדיא כתיב בהו

הקשה הרש"ש, שאולי החידוש הוא שלא יעלה לרגלה, כלומר שלא נאמר שהוא טמא כמנין הימים שלה, שאם אצלה זה כבר יום שני לטומאה גם לבועל זה יהיה יום שני והוא לא יהיה טמא אלא שישה ימים, ומוסיף שהרי הגמרא בנדה (ג.) מביאה לימוד שזה לא כך ואם כן אולי זהו החידוש. וציין למה שכתב בחגיגה (כ.) שמי שנטמא מדבר שהוא טמא במת, ולא ממת עצמו, הוא עולה לרגליו והוא טמא ממש כמו הדבר ההוא שממנו נטמא, שלא יכול להיות שטומאתו תהא חמורה ממי שקיבל ממנו את טומאה, והרי בטומאת מת אין את הלימוד שיש בנדה, ואם כן מיושבת הקושיא, שהרי בביריתא כתוב בועל נדה כטמא מת, ואם הכוונה לנידון של עולה לרגליו הרי בזה אינם שווים, שבוועל נדה לא עולה לרגלה, וטמא מת באמת עולה לרגליו.

לצאת מהלשכה, וכן כתב הלוקוטי הלכות כאן, והשפת אמת כפי שהובא לעיל (ב.).

ה. מביתו למה פירש

פירש רש"י, שהרי בהכרח שלא היתה קדושה וכו'. והתוספות רי"ד הקשה, שבודאי היתה קדושה שהרי היתה בתוך העזרה לפני משער נקנור. ומבאר שהדין שאין ישיבה בעזרה זה דוקא באויר העזרה שנראה כנגד פתח ההיכל, שאין זה דרך כבוד לישב לפני הבורא, אבל בלשכות הבנויות בעזרה שהם מוקפות מחיצות מותר היה לשבת ולשכב שם.

ו. דמפרשינן ליה שעה אחת סמוך לשקיעת החמה

פירש רש"י שמונה ימים קודם יום הכיפורים, והסיבה שקוראים לזה שבעה מפני שזה רק מקצת מהיום לא החשיבו את זה. והקשה בהערות הגרי"ש, שכיון שצריך להיות בלשכה בתחילת הלילה, אם כן אפילו אם יבוא על אשתו לפני כן יצטרך לפרוש ממנה מבעוד יום, בשביל לבוא ללשכה בתחילת הלילה, ואם כן בהכרח שיש כאן פרישה של מקצת היום שקודם הלילה, ומה הראיה שבוועל נדה אינו כנדה. ותירץ, שאפילו אם למעשה כך הוא, אם היה זה מן הדין היה צריך לכתוב שדינו לפרוש שמונה, ומכך שלא אמרו כן בהכרח שלא צריך את הפרישה של מקצת היום מן הדין, ורב